

Måndagen den
10 april 1978

Måndagen den 10 april

Kl. 11.00

*Fyllnadsval till
utskott*

§ 1 Fyllnadsval till utskott

TALMANNEN: Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som suppleant i utbildningsutskottet under Hans Jönssons ledighet anmält hans ersättare Egon Jacobsson.

Talmannen förklarade därefter vald till
suppleant i utbildningsutskottet
Egon Jacobsson (s).

*Om villkoren för
privat företags
förvärv av aktierna
i kraftföretag*

§ 2 Justerades protokollet för den 31 mars.

§ 3 Talmannen meddelade att till kammaren inkommit läkarintyg för Anton Fågelsbo, som var sjukskriven under tiden den 5 april–den 7 maj.

Erforderlig ledighet beviljades.

Talmannen anmälde att *Anders Gernandt* (c) fr. o. m. den 10 april inträdde som ersättare för Anton Fågelsbo under hans ledighet från riksdagsman-naupdraget.

§ 4 Om villkoren för privat företags förvärv av aktierna i kraftföretag

Statsrådet OLOF JOHANSSON erhöll ordet för att besvara *Paul Janssons* (s) den 29 mars anmälda fråga, 1977/78:368, till industriministern, och anförde:

Herr talman! Paul Jansson har frågat industriministern om han anser att ett privatägt företags förvärv av aktier, syftande till total dominans i kraftföretag, står i överensstämmelse med huvudprinciperna i förvärvstillståndslagen. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Enligt lagen om förvärv av eldistributionsanläggning krävs tillstånd för förvärv av eldistributionsanläggningar. För att lagen inte skall kunna kringgåas omfattar tillståndsplikten också aktier i distributionsbolag. Tillståndsplikten är emellertid begränsad till det fallet att förvärvaren är eldistributör.

Jag vill framhålla att några motsvarande bestämmelser inte finns såvitt avser förvärv av elkraftsproduktion.

Lagen tillkom för att industriverket såsom koncessionsmyndighet skulle få

Måndagen den
10 april 1978

*Om villkoren för
privat företags
förvärv av aktierna
i kraftföretag*

bättre möjligheter än tidigare att följa och påverka strukturomvandlingen. Genom tillståndstvånget kan koncessionsmyndigheten redan på förvärvssta-
diat göra en prövning, motsvarande den som senare sker i koncessionsärendet. Tillstånd till förvärv av anläggning kan vägras om förvärvet inte är förenligt med eldistributionens ändamålsenliga anordnande och, när förvärvet gäller anläggning, den sökande från allmän synpunkt inte kan anses lämplig att utöva distributionsverksamhet.

I förarbetena till lagen framhålls bl. a. att utgångspunkten för rationaliseringen av eldistributionen är att huvudansvaret för distributionens ordnande åvilar det allmänna. Målet är att konsumenterna skall tillförsäkras gynnsamma distributionsförhållanden. Konsumenterna bör ha ett inflytande över distributionsfrågorna, och detta bör kanaliseras genom kommunerna. Kommunerna eller kommunala företag skall dock inte alltid vara huvudmän för verksamheten. Olika former och kombinationer av huvudmannaskap skall kunna förekomma. Även enskilda och konsumentägda företag skall kunna vara verksamma på området.

Att ett enskilt företag förvärvar aktier i ett distributionsföretag kan således i och för sig inte anses strida mot principerna i förvärvstillståndslagen. Prövningen får ske från fall till fall med hänsyn till lagens allmänna syfte att främja en ändamålsenlig struktur på eldistributionsområdet.

PAUL JANSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka energiministern för svaret på min fråga. Tyvärr måste jag konstatera att svaret inte innehåller särskilt mycket konkret.

Jag är medveten om att vi skall diskutera principerna i det här ärendet, men för att belysa dessa har jag tvingats hänvisa till ett konkret fall. Det är ganska uppmärksammat, inte minst hemma i mitt eget län, Skaraborgs län. Det privatägda kraftföretaget Skandinaviska Elverk har där fått förvärvstillstånd för att inköpa betydande aktieposter i Gullspångs Kraftaktiebolag.

Bakgrunden till min fråga är att det privatägda kraftföretaget är ute efter att skaffa sig ett helt avgörande inflytande över Gullspångs Kraftaktiebolag, vilket tidigare har dominerats av ett kommunalt ägarintresse. Här kommer således principerna i förvärvstillståndslagen in i bilden.

Förutom de huvudprinciper som energiministern hänvisar till uttalas det i 1976 års förvärvstillståndslag att denna är till för att öka det kommunala inflytandet över eldistributionen. I detta fall går man i precis motsatt riktning. Man tar till förmån för ett privat inflytande bort ett redan existerande kommunalt inflytande över eldistributionen. Det är ju då inte att förvåna sig över att de berörda kommunerna har blivit oroliga och genom besvär vänt sig till regeringen för att få denna fråga klarlagd ur principiell synpunkt.

Vidare skall förvärvstillståndslagen förebygga, som det heter, konkurrens-situationer och spekulativa förvärv, som är ägnade att driva upp prisnivån till nackdel för konsumenterna. Jag kan tala om för energiministern, för den händelse att han kanske inte känner till det, att mot slutet av 1977 noterades aktierna i Gullspångs Kraft AB till 430 kr. per aktie. Den 21 december 1977

bekantgjordes AB Skandinaviska Elverks förvärv av aktierna i Gullspångs Kraft AB. Deklarationskursen på aktierna hade den 31 december 1977 fastställts till 450 kr. Enligt uppgift har Skandinaviska Elverk betalat 1 000 kr. per A-aktie och 574 kr. per B-aktie.

Jag vill fråga energiministern om han inte mot bakgrund av denna utveckling anser, att detta är en form av sådana spekulativa förvärv, som förvärvstillståndslagen egentligen är ett redskap för att motverka.

Statsrådet OLOF JOHANSSON:

Herr talman! Både Paul Jansson och jag är överens om att det är principer som här skall diskuteras, och eftersom denna fråga f. n. efter beslutet i industriverket är under beredning i regeringskansliet, kan jag inte svara på spörsmålet om detta är ett spekulativt förvärv eller inte. Det är det som skall prövas av regeringen inom den närmaste tiden.

Situationen är den att industriverket fattade sitt avgörande i slutet av februari. Därefter har besvär kommit in från Götene, Karlskoga, Mariestads, Töreboda och Örebro kommuner. Yttrande över besvären har inkommit från industriverket, AB Skandinaviska Elverk och Industri AB Euroc. Dessa yttranden har gått till klagandena för påminnelse. Tidsplanen är den att påminnelse den 14 april denna vecka skall ha inkommit till industridepartementet, och därefter fattar regeringen beslut. De principfrågor som Paul Jansson tar upp till diskussion har jag berört i mitt svar, och det är de som nu är under prövning i det aktuella fallet.

PAUL JANSSON (s):

Herr talman! Jag har noterat att energiministern i slutet av sitt svar sade:

”Att ett enskilt företag förvärvar aktier i ett distributionsföretag kan således i och för sig inte anses strida mot principerna i förvärvstillståndslagen.”

I den bedömningen ligger tydligen en öppning.

Industriverket har för sin del självfallet sett till frågan om distributionens ändamålsenliga bedrivande och inte funnit några bekymmer i det avseendet. Men nu blir detta en principiell politisk fråga för regeringen att ta ställning till. Jag kanske får påminna energiministern om att centerpartisterna i kammaren och i näringsutskottet när dessa frågor behandlades i riksdagen 1976 var mycket angelägna om att kommunerna skulle få ett ökat inflytande i dessa avseenden. De gick t. o. m. så långt att de reserverade sig till förmån för en förköpsrätt för kommunerna på samma sätt som dessa i andra sammanhang inom sina gränser har förköpsrätt då det gäller mark och andra fastigheter. Jag tycker att det är mycket viktigt att vi får fastslaget hur regeringen nu egentligen ställer sig till kommunernas intressen i dessa sammanhang.

Det finns ett annat kommunalägt eldistributionsföretag, Mellansvenska Städerna Kraft AB, vars delägare är Eskilstuna, Linköping, Norrköping, Uppsala, Västerås och Örebro kommuner. De är intresserade av att ta över Gullspångs Kraft, men de kan inte göra det på de villkor och de priser som det

Nr 114

Måndagen den
10 april 1978

*Om villkoren för
privat företags
förvärv av aktierna
i kraftföretag*

*Om villkoren för
privat företags
förvärv av aktierna
i kraftföretag*

privatägda kapitalet har drivit fram, i det här fallet 1 000 kr. per aktie. De har en annan grund för sina ställningstaganden. De vill värna om konsumenternas intressen i högre grad.

Statsrådet OLOF JOHANSSON:

Herr talman! Jag skall inte polemisera mot Paul Jansson, men det skulle väl väcka litet uppseende om regeringen började tolka lagar efter hur reservationer är skrivna i riksdagen. Jag noterar bara att det hade varit mycket enklare att avgöra detta ärende om riksdagen hade följt centerreservationen 1976. Jag har den framför mig. Men såvitt jag vet gjorde inte heller Paul Jansson eller hans parti detta.

PAUL JANSSON (s):

Herr talman! Nej, jag är medveten om det. Men nu sitter ju Olof Johansson i regeringsställning och har utifrån den utgångspunkten möjlighet att aktualisera de krav som centerpartiet ställde i det sammanhanget. Därför frågar jag mig: Vad är det som nu har hänt för Olof Johansson, eftersom han, sedan han kommit i regeringsställning, inte har samma intresse då det gäller kommunernas inflytande i dessa frågor?

Dessutom har man, som energiministern här påpekade, fått besked ute i kommunerna att man skall komma in med påminnelser i detta ärende. Den 7 april gick dessa besked ut till Örebro, Karlskoga, Götene och Mariestad. Den 14 april, alltså redan denna vecka, skall påminnelserna vara inne hos industridepartementet. Det är inte utan att man får en känsla av att det måste vara särskilt bråttom i detta ärende, eftersom kommunerna får så kort tid på sig. Vad är det som gör att brådskan har blivit så stor? Vi är inte vana vid att regeringen i andra sammanhang då det gäller energifrågor dokumenterar någon särskild brådska.

Vadan denna brådska i det här ärendet, herr energiminister?

Statsrådet OLOF JOHANSSON:

Herr talman! Vi kommer inte att behandla detta ärende fortare än att vi får ett bra beslutsunderlag. Det kan Paul Jansson vara övertygad om. Det har inte heller i mitt svar utslutits att det skulle kunna bli aktuellt med en lagändring i detta fall. Men jag har som bekant att tolka en lag som har antagits av riksdagen så sent som 1976. Det är det som beredningsarbetet går ut på.

Jag vill i övrigt inte gå in på några detaljer med anknytning till det aktuella ärendet.

PAUL JANSSON (s):

Herr talman! Från principiell synpunkt har energiministern redan med den nuvarande lagens formuleringar möjlighet att med hänsyn till det allmännas intresse tillstyrka de besvär som har kommit in från vederbörande kommuner.

Jag rekommenderar energiministern att göra det.

§ 5 Om sysselsättningsfrämjande åtgärder i malmfälten

Nr 114

Måndagen den
10 april 1978

Industriministern NILS ÅSLING erhöll ordet för att besvara *Alf Lövenborgs* (apk) den 14 mars anmälda interpellation, 1977/78:144, till arbetsmarknadsministern, och anförde:

Herr talman! Alf Lövenborg har frågat arbetsmarknadsministern dels om regeringen förbereder några andra stödåtgärder än dem som föreslås i propositionen 1977/78:96 för att klara den akuta sysselsättningskrisen i malmfälten och skapa full sysselsättning, dels om regeringen har någon plan för att skapa nya statliga industrier i malmfälten i syfte att på längre sikt trygga regionens utveckling.

Om sysselsättningsfrämjande åtgärder i malmfälten

Interpellationen har överlämnats till mig för att jag skall besvara den.

Jag har i november förra året och i februari i år besvarat interpellationer av Alf Lövenborg som berört förhållandena i malmfälten och Norrbotten. Som jag tidigare har framhållit är jag medveten om att problemen är stora i Norrbotten och att den negativa konjunkturutvecklingen har slagit mycket hårt på arbetsmarknaden. Samtidigt har regeringen satsat mer resurser än någonsin för att lösa problemen.

Regeringen har i propositionen 1977/78:96 föreslagit att LKAB skall få ett tillskott på 200 milj. kr. för investeringar som kan ge viss övertalig personal sysselsättning under år 1978.

Statsföretag och LKAB genomför f. n. en utredning om företagets långsiktiga utvecklingsmöjligheter. Utredningen, i vars uppdrag ingår att analysera företagets avsättningsmöjligheter, avses mynna ut i en beskrivning av LKAB:s affärsidé, strategi och struktur. Den skall innehålla en plan avseende marknad, produkter och produktion. Resultatet av utredningen beräknas vara klart omkring halvårsskiftet, och regeringen kommer då att pröva vilka åtgärder som kan behövas för LKAB:s utveckling.

ALF LÖVENBORG (apk):

Herr talman! Jag ber att få tacka industriministern för svaret. Mina frågor gäller den allvarliga situationen i malmfälten: både frågan om hur man skall klara dagens brännande krisläge utan avskedanden och frågan om hur man på sikt skall trygga regionens utveckling.

Industriministern betonar att han förra året besvarat interpellationer av mig som berört förhållandena i malmfälten och Norrbotten. Jag kan av detta påpekande möjligen dra den slutsatsen att statsrådet tycker att jag är en tjugit och besvärlig person. Det kan möjligen vara en riktig bedömning i dessa sammanhang, men det bottenar ju i att problemen kvarstår och att krisen ser ut att förvärras.

Jag framhåller i min interpellation att arbetslösheten i malmfälten redan nu är alarmerande stor. Den drabbar i mycket hög grad ungdomen. Över 500 ungdomar går nu utan jobb. Hur kommer siffran, herr Åsling, att se ut när skolorna slutar till våren och nya ungdomskullar träder ut på arbetsmarknaden, när man inte längre kan få jobb hos LKAB, som nu förbereder sig på att minska arbetsstyrkan? Och vilka är det som får gå? Jo, det är just de

Måndagen den
10 april 1978

*Om sysselsättnings-
främjande åtgärder
i malmfälten*

unga.

Regeringen har lagt fram en proposition, påpekar statsrådet, om ett stöd på 200 milj. kr. för att upprätthålla sysselsättningen. Det täcker inte ens in det åtgärdsprogram som de fackliga organisationerna har föreslagit för att undvika avskedanden. Betyder detta att regeringen har något annat i bakfickan för att klara sysselsättningen, eller accepterar man att problemen skall lösas genom att folk görs arbetslösa? Det är ju det frågan gäller. Jag var angelägen att få svar från ett ansvarigt statsråd på den frågan, innan propositionen behandlas i riksdagen.

Av det här svaret kan jag bara dra slutsatsen att regeringen inte förbereder några ytterligare åtgärder för att trygga sysselsättningen där uppe. Nu vill regeringen alltså att 200 milj. kr. skall utgå som sysselsättningsstöd. Det skulle enligt propositionen skapa 650 arbetstillfällen. Men detta räcker ju inte! Det är helt klart att företaget ändå måste – eller vill – göra sig av med 300–350 personer.

Det är alltså bakgrunden. Det fanns naturligtvis en förhoppning om att regeringen skulle känna ett sådant ansvar för sysselsättningen att den hade något annat att erbjuda för att motarbeta den hotande arbetslöshet som inte täcks in av stödet på 200 milj. kr.

Industriministerns svar visar emellertid att det var en fåfång förhoppning. Regeringen accepterar arbetslöshet som en metod att kortsiktigt lösa LKAB:s problem. Regeringen har ingenting därutöver, utan hänvisar bara till pågående utredning. Men det är klen tröst, herr Åsling, för människor som hotas med arbetslöshet eller redan är arbetslösa!

Jag skall dröja någon minut vid de 200 miljonerna som regeringen har föreslagit. Det står alltså klart att dessa medel inte räcker till för att trygga sysselsättningen. Nu sägs det i interpellationssvaret också att "det kan ge viss övertalig personal sysselsättning under 1978". – *Viss övertalig!* Men de andra då? Hur skall deras sysselsättning tryggas?

Min bestämda uppfattning är att en neddragning av personalstyrkan icke får ske, utan att den bör behållas och att det finns möjligheter att göra det. De fackliga organisationerna har redovisat ett åtgärdsprogram vid sidan av LKAB-ledningens för att därmed försöka klara sysselsättningen.

Jag har i min bänk förslag från samtliga tre fackföreningar på de platser som är berörda: Kiruna, Malmberget och Svappavaara. Det är förslag till åtgärder som går långt utöver de 200 miljonerna och de objekt som LKAB-ledningen har föreslagit. Om de omsattes i praktiken skulle inte en enda man behöva avskedas eller permitteras.

Jag vill fråga industriministern om han noga har studerat fackföreningarnas förslag. Jag hoppas det. Om svaret är jakande vill jag ytterligare fråga om regeringen verkligen sökt påverka LKAB att gå in för ett så brett åtgärdsprogram att sysselsättningen kan klaras. Att man inte har användning för ytterligare 100 milj. kr. är ju enligt de anställda helt felaktigt. Eller tycker regeringen verkligen att LKAB-ledningens linje som gör flera hundra man arbetslösa är bättre?

Sedan vill jag komma in något på frågan om det längre perspektivet. Där

har regeringen ännu ingen mening utan hänvisar bara till pågående utredning. Men nog är väl det en smula torftigt.

Min andra fråga var: Har regeringen någon plan för att skapa nya statliga industrier i malmfälten? Då hänvisar statsrådet Åsling till att Statsföretag och LKAB nu genomför en utredning om företagets långsiktiga utvecklingsmöjligheter, dvs. LKAB:s utvecklingsmöjligheter. Men min fråga gäller inte bara LKAB och gruvnäringen, utan frågan är ju om det pågår någon planering för att skapa nya industrier där uppe, ett mera differentierat näringsliv över huvud taget, för att man skall kunna bryta sig loss från det livsfarligt ensidiga näringslivet i malmfälten – detta oavsett om det är LKAB som står som huvudman eller ej.

Den situation man nu befinner sig i är ju följderna av att man inte i tid har satsat guld på gruvorna för att skapa andra industrier. Det har varit en oerhört kortsynt politik, och nu vill man vältra över konsekvenserna på de arbetande.

Jag är rädd för att den utredning som Nils Åsling nu syftar på enbart gäller frågan om hur LKAB skall klara sin framtid som gruvbolag och föga eller intet för malmfälten så avgörande frågan om hur man skall åstadkomma en strukturell förändring av näringslivet i malmfälten.

Den senare frågan är på sikt den avgörande. Dagens kris måste lösas på ett för de arbetande människorna acceptabelt sätt, men i framtiden varken kan eller får sysselsättningen hängas upp på massexport av malm. Framtiden måste ligga i förädling av malmen, och det betyder också upprättandet av nya statliga industrier i malmfälten. Har industriministern ingen åsikt när det gäller den frågan?

Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Jag vill betona att de 200 miljonerna inte är det enda stöd som nu utgår för att klara konsekvenserna av neddragningen av aktiviteten vid LKAB. Det görs ju dessutom stora insatser genom arbetsmarknadspolitiken och direkt genom Statsföretag och företaget självt. De 200 miljonerna är tillkomna för objekt som inte skulle ha kunnat genomföras nu utifrån företagets egna bedömningar.

Jag vill också betona att den översyn av LKAB:s verksamhet som nu pågår sker med största skyndsamhet, och den har tillkommit för att ge ett beslutsunderlag för de fortsatta satsningar som blir nödvändiga för att LKAB rätt skall fylla sin funktion som ledande arbetsgivare och dominerande företag i malmfälten. I detta sammanhang deltar f. ö. också facket i arbetet på att dra upp de mera långsiktiga linjerna. Det arbetet pågår, som jag sade, med skyndsamhet, och vi kommer vid halvårsskiftet att få ta del av detta. Det blir då underlaget för regeringens bedömningar av vilka ytterligare åtgärder som skall sättas in.

Jag har studerat fackets förslag. Det har kommit rätt många uppslag och önskemål under den här tiden, och vi har med omsorg övervägt vilka åtgärder som skulle kunna genomföras. Det blir då en bedömning som får göras samtidigt som vi tar ställning till LKAB:s översyn av företagets framtid.

Nr 114

Måndagen den
10 april 1978

*Om sysselsättnings-
främjande åtgärder
i malmfälten*

*Om sysselsättnings-
främjande åtgärder
i malmfälten*

När det sedan gäller frågan om att bredda näringslivet i malmfälten, delar jag Alf Lövenborgs uppfattning att arbetet har startat för sent. Vi har för länge här i landet trott att den ensidiga näringsstrukturen i Norrbotten skulle kunna vara tillfredsställande och att företagens, framför allt då LKAB:s, dominerande ställning på marknaden skulle kunna bibehållas. Dess värre har ju konjunkturutvecklingen visat att det inte är möjligt. Då är det verkligen angeläget att man breddar underlaget för sysselsättningen.

Under det senaste året har också ett mycket intensivt arbete i den riktningen bedrivits. En rad institutioner för detta har tillskapats. Redan tidigare fanns Norrlandsfonden. I samband med rekonstruktionen av NJA skapade vi NJA-Invest AB, som nu går in i projekt också i malmfälten, projekt som är ägnade att säkra överlevnaden för företag där men också ge en bas för vidare utveckling av verkstadsindustrin i malmfälten. Vi startar på regeringens initiativ den 1 juli utvecklingsfonden för Norrbottens län som får väsentliga resurser både personellt och finansiellt för att bygga ut näringslivet i Norrbotten. Vi har också i övre Norrland IUC, Stiftelsen Industriellt utvecklingscentrum för övre Norrland, vilken ger väsentliga bidrag till den industriella utvecklingen i regionen liksom f. ö. också den tekniska högskolan i Luleå gör.

Till sist vill jag också nämna det arbete som Norrbottensdelegationen bedriver och som har visat sig vara en stor tillgång när det gäller att från ansvariga regionala myndigheter och organisationer kanalisera projekt till de centrala statsmakterna och därmed göra länet till en mera samfällid samtalspartner gentemot de centrala myndigheterna vid behandlingen av de viktiga utvecklingsfrågorna i Norrland.

Alla dessa åtgärder tillsammans bör kunna ge betydande resultat. Även om situationen i det konjunkturläge vi befinner oss i är besvärlig tror jag att vi, med den kraftsamling som sker och med den systematiska genomarbetning av det norrländska näringslivet och den norrländska arbetsmarknaden som görs, på sikt skall bemästra sysselsättningsproblemen i regionen.

ALF LÖVENBORG (apk):

Herr talman! Statsrådet Åsling hänvisar till en rad åtgärder som på sikt skall ge betydande resultat. Det får vi naturligtvis hoppas. Utöver de nämnda 200 miljonerna vidtas också andra åtgärder för att tackla arbetslöshetsproblemet, betonar statsrådet.

200 milj. kr. är vad gruvbolaget vill ta emot, och det är det märkliga i sammanhanget, eftersom man har en hög och växande arbetslöshet. Personalorganisationerna har framhållit att det finns gott och väl jobb för minst 300 milj. kr., och då skulle man kunna klara sysselsättningen. Men LKAB har sagt nej. Man kan väl inte bara krypa bakom LKAB-ledningen. Nog föreställer jag mig att statsrådet Åsling har så pass mycket inflytande hos LKAB:s ledning att det hade varit möjligt att klargöra att avskedanden inte får ske, utan att företaget skall få pengar att klara sysselsättningen med. Det råder verkligen ingen brist på objekt.

Jag utgår ifrån att fackföreningsfolket är sakkunnigt i dessa frågor. Det

*Om sysselsättnings-
främjande åtgärder
i malmfälten*

finns en hel katalog som det skulle ta mig en halv timme att läsa upp. Det skall jag naturligtvis inte göra, men den åtgärds-katalog som Gruv 12-an har är mycket omfattande. Den handlar bl. a. om att de stora lagren av styckemalm skall krossas till mull i större omfattning än beräknat. Man har förslag på en rad andra ting som man kan göra under sommarmånaderna: utveckling av tekniken, minskning av gråbergslagret genom försäljning osv. Det finns ett mycket brett register över vad man skulle behöva göra, bl. a. en total översyn av gruvan. Avdelning 135 i Svappavaara har också ett mycket ambitiöst program för att klara problemen. I Malmberget har man också en lång åtgärds-katalog, så visst finns det jobb och möjligheter att klara sysselsättningen. Och skall regeringen klara 400 000 nya jobb måste det anses som en mycket primär angelägenhet att inga jobb försvinner. Den här åtgärds-katalogen från de fackliga organisationerna finns alltså på industridepartementet, och jag hoppas att statsrådet studerar förslaget ännu en gång.

När det gäller det längre perspektivet väntar man på den nämnda utredningen. Men jag har fortfarande misstanken att den inte kommer att kläcka något förslag till nya industrier i malmfälten. Det är detta som måste göras om man på sikt skall klara problemen och ge människorna en tryggare framtid.

Ett projekt som man rimligtvis måste syssla med – det vill jag betona – är frågan om ett nytt kulsinterverk i Kiruna. Skall det byggas eller inte? Blir det vidare något apatitverk i Malmberget? Den frågan kommer naturligtvis statsrådet inte att svara på, utan han kommer bara att hänvisa till pågående utredning. Det har dock i sammanhanget antytts att LKAB är berett att genomföra det projektet utomlands, och jag vill fråga om det kan vara acceptabelt sett ur regeringens synpunkt.

När det gäller jobb för att på kort sikt klara sysselsättningen vill jag ändå sluta med att nämna ett konkret projekt, alltså ställa frågan om det inte vore lämpligt att regeringen nu aktualiserar upprustningen av malmbanan. Det är också ett förslag som har framförts från de fackliga organisationernas och politiska organisationers sida, och det är ett objekt som skulle kunna ge mycket sysselsättning under relativt lång tid. I det sammanhanget skulle LKAB:s resurser och personal vara lämpliga. Är det ur statsrådets synpunkt en acceptabel delösning för att trygga sysselsättningen?

Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Jag vill försäkra Alf Lövenborg att jag inte kryper bakom LKAB-ledningen. Men har vi en ansvarig företagsledning som dessutom har vårt förtroende – annars sutte den inte där – måste vi också lita till den bedömning som ledningen har gjort. Man har alltså varit beredd att ta fram investeringsobjekt av den här speciella karaktären för 200 miljoner nu. I övrigt vill man göra en allmän översyn av företaget innan man går vidare. Det tycker jag är en sund och riktig och ansvarsmedveten inställning från LKAB-ledningens sida.

Vi är medvetna om att det finns en rad uppslag om angelägna och önskvärda investeringar. Men bara rikedomerna av uppslag talar för att man

*Om sysselsättnings-
främjande åtgärder
i malmfälten*

måste gå till verket med en viss planmässighet, och man måste framför allt från företagets sida prioritera de önskvärda insatserna mot bakgrund av de utvecklingsplaner man har. Det är det arbetet som pågår. Facketts listor och önskemål är självfallet av stort värde och kommer att beaktas i det sammanhanget, men vi måste alltså eftersträva en planmässighet i de fortsatta insatserna som står i samklang med de mer långsiktiga mål som vi har för LKAB:s utveckling.

Frågan om malmbanans eventuella upprustning är nära kopplad till LKAB:s framtid och kommer därför att behöva prövas i samband med att man tar ställning till de långsiktiga målen för LKAB.

ALF LÖVENBORG (apk):

Herr talman! Prövningen när det gäller malmbanans upprustning, som skulle kunna innebära en betydande lättnad i den här sysselsättningskrisen, måste ske mycket snabbt. Jag vet att det finns en stark opinion bland de anställda, bland järnvägsmän och bland andra just för den här upprustningen. Jag tycker det är ett av de uppslag som man inom regeringen borde behandla mycket seriöst och snabbt.

Nu säger statsrådet att om man har en ledning för LKAB måste man hysa förtroende för den och föga sig i dess bedömningar. Men jag tycker också att man bör lita på personalens bedömningar och ta mycket stor hänsyn till just dem. När det gäller att skapa nya jobb bör det understrykas att det här inte handlar om några långa tidsfrister. Det är väldigt bråttom. Man måste också ge besked till den personal som nu hyser djup oro över hur sysselsättningen skall ordnas för dem som anses övertaliga.

I malmfälten växer problemen. Det handlar inte bara om de människor som LKAB nu förbereder sig på att sparka i väg – det handlar också om den stora arbetslöshet som finns där sedan tidigare och som kommer att växa. Slår man ihop det här, finner man att det är bäddat för en massarbetslöshet i malmfälten som man inte sett maken till sedan 1920- och 1930-talens svåra år.

Det betyder, statsrådet Åsling, att man mycket snabbt måste sätta in åtgärder av långt större omfattning än de nu föreslagna. Lika nödvändigt är det att det läggs fram en plan för industriell uppbyggnad i malmfälten. Ansvar är regeringens, men Nils Åslings på många punkter undanlidande besked gör att oron växer både hos mig och hos de människor som är närmast berörda.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 6 Föredrogs och hänvisades

Propositioner

1977/78:143 och 147 till jordbruksutskottet

1977/78:174 till näringsutskottet

1977/78:175 till civilutskottet

§ 7 Föredrogs och hänvisades
Motion
1977/78:1875 till trafikutskottet

Nr 114

Måndagen den
10 april 1978

§ 8 Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 1977/78:33 och 34
Skatteutskottets betänkanden 1977/78:45 och 46
Lagutskottets betänkanden 1977/78:15, 19, 21 och 22
Utrikesutskottets betänkande 1977/78:10
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 1977/78:21–23
Utbildningsutskottets betänkande 1977/78:20
Trafikutskottets betänkande 1977/78:20
Jordbruksutskottets betänkanden 1977/78:13–15
Näringsutskottets betänkanden 1977/78:47–49

§ 9 Anmäldes och bordlades
Proposition
1977/78:149 om godkännande av överenskommelse mellan Sverige och
Polen om fiske

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 11.37.

In fidem
BENGT TÖRNELL

/Solveig Gemert